

Barne- og familiedepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Deres ref	Vår ref	Dato
20/4855	20/2917-	1. februar 2021

Høring - Ny lov om Opplysningsvesenets fond

Vi viser til brev av 30. november 2020 med forslag til ny lov om Opplysningsvesenets fond.

Formålet med den nye loven om Opplysningsvesenets fond (Ovf) er å legge det rettslige grunnlaget for å dele fondet mellom Den norske kirke og staten. Ved behandling av Meld. St. 29 (2018-2019), Innst. 209 S (2019–2020) om Ovf bestemte Stortinget at fondet skal deles mellom Den norske kirke og staten. Kirken skal få eiendomsretten til eiendommer som har en særlig kirkelig verdi og fondets øvrige verdier skal tilfalle staten. Stortingets klare forutsetninger for vedtaket om deling av fondet er at staten øker sin innsats for bevaring av de kulturhistorisk viktige kirkebyggene i et omfang som svarer til verdiene som staten blir eier av. I utkastet til lov fremgår det at Ovf skal bli et statlig fond fra 1. januar 2023.

I tråd med Meld. St. 29 og Stortingets vedtak er det etablert et fradelingsprosjekt 4. juni 2020 for å identifisere hvilke eiendommer det kan være aktuelt å overføre til Den norske kirke. Prosjektet skal levere en oversikt over aktuelle eiendommer innen 1. juli 2021. Overføring av eiendommene til Den norske kirke skal etter planen være ferdigstilt innen 2025. Lovutkastet legger i § 4 opp til at eiendommene overføres vedlagsfritt.

Mange av kirkene representerer viktige kulturhistoriske verdier, men det er et stort vedlikeholdsetterslep. Oppgavene med å sette i stand og vedlikeholde kirkene er en kontinuerlig og langsiktig oppgave. Arbeid på kirkene er ofte store prosjekter som går over lang tid, ofte flere år. En finansiering som er forutsigbar og jevn over tid vil naturlig nok være en fordel slik at man kan planlegge arbeidene og få en best mulig effektiv forvaltning av midlene.

Når det gjelder Stortingets forutsetning om at staten skal øke sin innsats for bevaring av kulturhistorisk viktige kirkebygg, er det ikke konkludert i høringsnotatet i spørsmålet om hvordan staten bør finansiere den økte innsatsen. Det er heller ikke innarbeidet forslag til noen regel om dette. Det redegjøres for to hovedmodeller for slik finansiering. I den ene modellen skal innsatsen finansieres ved bevilgninger over statsbudsjettet og i den andre modellen skal fondet brukes som finansieringskilde ved å ha en regel om uttak.

Uavhengig av hvilken model som velges som grunnlag for statens økte innsats, må modellene ses i sammenheng med stortingsvedtakene. Klima- og miljødepartementet er også opptatt av at forpliktelsene til å følge opp stortingsvedtakene nedfelles i forarbeidene eller i loven.

Barne- og familiedepartementet (BFD) mener det er viktig at arbeidet med å sikre de kulturhistorisk viktige kirkebyggene starter opp så snart det finansielle grunnlaget og de økonomiske rammene for den statlige kirkebyggsatsingen foreligger i 2023. I høringsnotatet vises det til vedtak Stortinget har gjort i denne saken, bl.a. vedtak 502 om at "Stortinget ber regjeringen utarbeide en plan for utbedring av verneverdige kirkebygg" og vedtak 500 (nr. 5) om "I samråd med kirkelig instanser, antikvariske myndigheter m.fl. igangsettes arbeidet med bevaringsprogrammer for ulike kategorier av kulturhistorisk viktige kirkebygg, for eksempel ved å kategorisere kirkebyggene etter alder, verneverdi eller vedlikeholdstilstand". Det vises videre til vedtak 708, jf. Meld. St. 16 (2019-2020) om Nye mål i kulturmiljøpolitikken om at "Stortinget ber regjeringen legge til grunn at en av de nye bevaringstrategiene skal handle om kirker og at i den forbindelse legges til grunn en målsetting om at alle steinkirker fra middelalderen skal ha ordinært vedlikeholds nivå innen 1000-årsjubileet for slaget på Stiklestad i 2030."

Det fremgår at BFD frem til 2023 tar sikte på å utvikle bevaringsprogram og gjøre systematiske undersøkelser av et utvalg kirker. Klima- og miljødepartementet er enig i dette og forutsetter at BFD i forbindelse med utvikling av bevaringsprogrammer følger opp Stortingets klare forutsetninger. Til orientering har Meld. St. 16 (2019-2020) om Nye mål i kulturmiljøpolitikken innført begrepet bevaringsstrategier og gått bort fra bruken av begrepet bevaringsprogram.

Med hilsen

Mathys Truyen (e.f.)
avdelingsdirektør

Ragnhild Guribye
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer